

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 4500/23
7.12.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ у већу састављеном од судија Радмиле Радић, председника већа, Иване Марковић Радојевић и Светлане Павић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Марица Радовановић, адвокат из Београда, ул.Цара Душана бр.92, против тужене Републике Србије, Министарства унутрашњих послова-Сектор за ванредне ситуације, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, ул.Косовска бр.31, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужене изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 3438/22 од 23.5.2023. године, у седници већа одржаној дана 7.12.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 3438/22 од 23.5.2023. године у ставу првом, другом и четвртом изреке.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, дозвољено је објективно преиначење тужбе учињено поднеском тужиоца од 31.01.2023. године. Ставом другим изреке делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца, па је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете исплати износ од 1.522.260,00 динара, са законском затезном каматом, почев од 23.05.2023. године, па до коначне исплате у року од 15 дана од дана пријема писаног отправка пресуде, под претњом принудног извршења. Ставом трећим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражено да се обавезе тужена да му исплати законску затезну камату на досуђен износ материјалне штете за период почев од 16.12.2022. године до 22.05.2023. године, као неоснован. Ставом четвртим изреке обавезана је тужена да тужиоцу надокнади трошкове парничног поступка у износу од 261.150,00 динара са законском затезном каматом од дана наступања услова за извршење пресуде, па до исплате у року од 8 дана од дана пријема писменог отправка одлуке, под претњом принудног извршења.

Против наведене пресуде тужена је благовремено изјавила жалбу, побијајући је у

ставу првом, другом и четвртом изреке из свих законом прописаних разлога због којих се пресуда може побијати. Трошкове другостепеног поступка је опредељено тражила.

Испитујући првостепену пресуду у побијаном делу у границама прописаним чланом 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС” бр.72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23), Апелациони суд је оценио да је жалба тужене неоснована.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности. Изрека првостепене пресуде је јасна, разумљива и не противречи сама себи и разлозима пресуде, као ни доказима који се налазе у спису и садржи јасне, потпуне и довољне разлоге о свим битним чињеницама, тако да се њена законитост и правилност са сигурношћу може испитати, па не стоје наводи из жалбе тужене којима се указује на учињену битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку.

Према чињеничном утврђењу првостепеног суда дана 14.05.2015.године, услед елементарне непогоде – града, дошло је до оштећења пољопривредне културе – засада малина на територији Општине Ивањица, када је тужилац претрпео штету. Веће наведене општине је донело решење дана 11.05.2016.године да се изврши исплата накнада штете пољопривредницима настала услед елементарне непогоде – града дана 14.05.2015.године из буџета тужене. Тужилац је власник пољопривредног газдинства које се простире на територији катастарске општине ... у Општини Ивањица. Дана 14.05.2015. године, град је оштетио засаде малина на тужиочевом пољопривредном газдинству у површини од 43 ара. Противградне ракете нису испале тог дана, због чега је пропуштено да се спречи штета изазвана градом. Комисија за процену штете коју је тужилац претрпео од града проценила је у износу од 387.000,00 динара, па је тужиоцу на основу накнаде ове штете исплаћено 7.740,00 динара, што износи 2% од висине процењене штете. Из налаза судског вештака пољопривредне струке, основног и допунског, накнада претрпљене штете на тужиочевим засадама малина износи 1.530.000,00 динара.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је правилно дозволио преиначење тужбе у смислу члана 199 ЗПП, те је правилно делимично усвојио тужбени захтев тужиоца, применом члана 173, 174 и 184 Закона о облигационим односима, јер Република Србија одговара за штету која настане пропуштањем дужности предузимања мера у циљу сузбијања и смањења обима штетних последица од елементарних непогода. Држава преко надлежних органа одговара за штету у складу са одредбом члана 184 Закона о облигационим односима, у вези са вршењем послова од општег интереса, а не би одговарала само у случају када би доказала да из оправданих разлога није могла организовати систем противградне заштите. Како је на туженој био терет доказивања ове чињенице, а у току поступка није доказала да би штета настала и да је предузела мере, како се то у жалби наводи, то по оцени овог суда, не постоји основ искључења ни смањења одговорности тужене за насталу штету.

Све важне чињенице за доношење одлуке о основаности тужбеног захтева

првостепени суд је потпуно и поуздано утврдио изведеним доказима, које је правилно оценио применом одредбе члана 8 Закона о парничном поступку, а на тако утврђено чињенично стање правилно је примењено и материјално право. Разлоге које је за свој чињенично-правни закључак дао првостепени суд у свему, као правилне и аргументоване, прихвата и овај суд, као другостепени, те одлуку посебно не образлаже на основу овлашћења из члана 396 став 2 Закона о парничном поступку.

Одредбом члана 2 Закона о ванредним ситуацијама (“Службени гласник РС” бр. 111/2009, 92/2011 и 93/2012), прописано је да Република Србија обезбеђује изградњу јединственог система заштите и спасавања у складу са тим законом и другим прописима, као и програмима, плановима и другим документима који се односе на заштиту и спасавање и цивилну заштиту. Ванредна ситуација је стање када су ризици, претње или последице катастрофе по становништво, животну средину и материјална добра таквог обима и интензитета да њихов настанак или последице није могуће спречити или отклонити редовним деловањем надлежних органа и служби, те је за њихово ублажавање и отклањање неопходно употребити посебне мере, снаге и средства уз појачан режим рада, како је то прописано чланом 8 тачка 1 Закона о ванредним ситуацијама. У складу са тачком 2 наведеног члана, систем заштите и спасавања је део система националне безбедности и интегрисани облик управљања и организовања субјеката система заштите и спасавања на спровођењу превентивних и оперативних мера и извршавању задатака заштите и спасавања људи и добара од последица елементарних непогода и других несрећа, а сходно тачки 3 члана 8 елементарна непогода је догађај хидрометеоролошког, геолошког или биолошког порекла проузрокована деловањем природних сила као што су олуја, јаке кише, град и друге природне појаве већих размера које могу да проузрокују штету већег обима.

Према одредби члана 18 Закона о метеоролошкој и хидролошкој делатности (“Службени гласник РС” број 78/10), државне мреже метеоролошких станица обухватају и мреже падавинских станица. Влада на предлог Републичког хидрометеоролошког завода у смислу члана 18 став 5 наведеног закона утврђује државне мреже метеоролошких станица, као и њихов програм рада и начин извештавања у које спадају агрометеоролошке и падавинске станице (тачка 7 и 8).

Одредбама Закона о министарствима (“Службени гласник РС” бр.44/14), одређено је да су послови противградне заштите у надлежности Министарства унутрашњих послова и обављају се преко Сектора за ванредне ситуације. Иако сезона одбране од града у Републици Србији почиње 15. априла, а завршава се 15. октобра, орган тужене је дана 14.05.2015. године у условима постојања градоносних облака и опасности од града, пропустио да стрелцима нареди да дејствују у циљу заштите материјалних добара становника Општине Ивањица, због чега одговара за штету која је тужиоцу овом приликом нанета. При томе, појава градоносних облака, се у метеоролошком смислу, може предвидети и предузимањем одговарајућих мера којима се штета у претежном делу може спречити, због чега, супротно наводима жалбе, град не представља вишу силу да би тужена, у смислу члана 177 ЗОО, била ослобођена од одговорности.

Правилна примена наведених законских одредаба подразумева да Република

Србија код надлежног сектора МУП-а, врши испоруку противградних ракета, обучава и финансира накнаду за рад стрелаца и даје дозволу за дејство противградних станица у случају ванредних ситуација и елементарних непогода (градоносни облаци), па у случају штете настале овим штетним догађајима, тужена Република Србија, јесте одговорна и у обавези да исту накнади оштећенима, применом члана 35 Устава РС, члана 172 ЗОО и цитираним правилима и начелима Закона о ванредним ситуацијама.

Имајући у виду да је тужиоцу на засадима малина утврђена материјална штета од града у износу од 1.530.000,00 динара, од кога износа је тужиоцу у вансудском поступку исплаћен износ од 7.740,00 динара (2% штете), правилно је обавезана тужена на исплату преосталог неисплаћеног дела накнаде штете у износу од 1.522.260,00 динара, пошто није поступила по својој законској обавези да ову штету спречи сузбијањем града системом заштите од елементарних непогода, у којој спадају, између осталог и послови успостављања и развоја техничко – технолошког система модификације времена за потребе сузбијања града.

Неосновано се жалбом тужене наводи да није пасивно легитимисана у конкретном случају, јер надлежност у противградној заштити поред министарства, као државног органа, имају и локалне самоуправе, на основу члана 20 тачка 19 Закона о локалној самоуправи (“Службени гласник РС” број 129/07 и 83/14). Ово стога што је чланом 4 Закона о ванредним ситуацијама предвиђено да су субјекти система заштите и спасавања, поред органа јединица локалне самоуправе и органи државне управе. Мере заштите у случају непосредне опасности од елементарних непогода сходно члану 8 тачка 28 Закона о ванредној ситуацији обухватају активирање штабова за ванредне ситуације, мобилизацију материјалних средстава и распоређивање људства и технике на најугроженија подручја Републике Србије, при чему се ванредна ситуација у смислу одредбе члана 31 наведеног закона може прогласити за општину, с тим да се за део или целу општину проглашава ако постоји непосредна опасност да ће је захватити или ако је већ захватила део или целу њену територију. Како према члану 132 тачка 7 Закона о ванредној ситуацији Република Србија финансира и трошкове ангажовања овлашћених и оспособљених правних лица за извршавање задатака заштите од значаја за Републику Србију, поред тога што финансира и пружање материјалне помоћи, при отклањању последица елементарних непогода, тужена је била у обавези да организује и превентивне мере заштите од града. Будући да у субјекат система заштите и спасавања спадају и органи државне управе, па тако и Министарство унутрашњих послова и Републички хидрометеоролошки завод, као орган државне управе који је дужан да даје обавештења и да указује на могуће последице катастрофе, произлази да је тужена Република Србија била у обавези да усмерава своја средства ради прибављања система заштите и да благовремено ангажује стручни кадар ради противградне одбране и заштите што није учинила за 2015. годину, када је дошло до штетног догађаја, те како није доказала да је имала оправдани разлог да ту делатност од општег интереса обустави, то је одговорна за насталу штету.

Стога су без утицаја на другачију одлуку суда наводи жалбе да је искључива обавеза заштите од града у конкретном случају била на општини Ивањица, као на јединицу локалне самоуправе.

Иако општина у смислу члана 4 Закона о ванредној ситуацији представља једног

од субјекта система заштите, на јединици локалне самоуправе чије се снаге и средства у смислу члана 5 тог закона прво користе у оквиру система заштите и спасавања као превентивне мере заштите, у конкретном случају није могла самостално деловати на спречавању заштите од града (начело солидарности – свако учествује у заштити и спасавању у складу са својим могућностима и способностима), те није могла бити искључиво надлежна и једино одговорна за штету која је настала због неблаговременог организовања система противградне заштите. На правилност побијане одлуке нису од утицаја наводи жалбе којима се истиче да се у конкретном случају ради о вишој сили – граду који је проузроковао штету и који се није могао предвидети нити спречити сходно одредбама члана 177 ЗОО. Ови наводи, који су били и предмет правилне оцене првостепеног суда, нису од утицаја на правилност побијане пресуде, имајући у виду да град представља предвидљиву атмосферску падавину у периоду од пролећа до јесени, која је могла бити спречена благовременим ангажовањем лица која би испаливала противградне ракете, чиме би тужена спречила штету или умногоме умањила њену висину.

Цењени су жалбени наводи, да првостепени суд није имао у виду допринос тужиоца настанку штете, а с разлога, како је то првостепени суд правилно закључио, да у конкретном случају, држава преко надлежног органа у смислу члана 184 ЗОО одговара за штету у вези са вршењем послова од општег интереса, а не би одговарала само у случају када би доказала да се понашала као добар привредник и да из оправданих разлога није могла организовати систем противградне заштите, а како тужена, на којој је био терет доказивања ове чињенице, није доказала да би штета настала и да је предузела све мере, односно није доказала да би и да је предузела мере противградне заштите наведена штета била 50%, то по оцени и овог суда, не постоји основ смањења одговорности тужене за насталу штету.

Правилна је одлука о трошковима поступка садржана у ставу четвртом изреке првостепене пресуде, будући да је донета правилном применом одредаба члана 153, 154 и 163 ЗПП, имајући у виду успех странака у спору.

Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе, али их није посебно образлагао, сагласно одредби члана 396 став 1 и 2 ЗПП-а, с обзиром да не могу донети другачују одлуку у овој правној ствари.

Са изложеног, на основу члана 390 и 401 тачка 2 ЗПП-а, одлучено је као у ставу првом изреке ове пресуде, а као у ставу другом изреке на основу члана 165 у вези члана 153 ЗПП-а, имајући у виду да тужена није успела у поступку по жалби.

**Председник већа-судија
Радмила Радић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић